

Op de tafel in de huiskamer ligt de oude Statenbijbel van zijn grootvader. Herman van Veen herinnert zich nog levendig hoe die 'godscommandant' er eindeloos uit placht voor te lezen. In het boekje *Goeie genade* komt de artiest tot een hoogstpersoonlijke lezing van enkele fragmenten. Intussen staat hij op de planken met een gloednieuwe show voor kinderen van zes tot honderdzes.

Lieve Wouters

'De wereld is goed, als ie goed is voor kinderen'

KAN Herman van Veen met zijn nieuwste show voor kinderen het wereldwijde succes van *Alfred Jodocus Kwak* herhalen? Het verhaal van deze dappere eend, geboren in 1976, deed de ronde in vijftiendertig talen, waaronder het Hebreeuws, het Japans en het Fins. Er kwamen boeken, strips, cd's, een tekenfilm en een website. Bij dit alles blijft Alfred ook vandaag tot de verbeelding van kinderen spreken. Hoe dat toch komt? „Misschien omdat Alfred zo echt waar is”, vermoedt geestelijke vader Herman van Veen. „Omdat hij zich bij alles wat hij ziet en doet, telkens weer vraagt 'Waarom?' en 'Is dat goed?'. Ik denk dat hij zal leven tot er niets meer valt te geven.”

Een haast onmogelijke klus dus om met opvolger *Benjamin Ijsbrand Beer* deze records te breken. De insteek van dit verhaal is de klimaatsverandering. Benjamin moet met vader en moeder vluchten voor het smeltende poolijs. Ze komen terecht in een vreemde groene wereld waar bruine beren wonen en mensen die beren schieten om er bontjassen van te maken... Drieënzestig is de artiest intussen, maar in zijn hoofd is Herman van Veen altijd een jongetje van twaalf gebleven. Dit ondanks talrijke prijzen en onderscheidingen (ook buiten Nederland), zowel voor culturele verdiensten als voor zijn inzet voor de mensenrechten. In februari laatst werd overigens nog een postzegel van de artiest op de markt gebracht. Zonder echt aan geëngageerde kunst te doen, weerklinkt uit zijn hele werk een boodschap van liefde en respect voor de medemens.

– De kleine jongen in u kan nog heerlijk naïef zijn, dromen, ontdekken, liefhebben. Nochtans hebt u ook uw deel gehad van pijn en verdriet. Zo brengt u in *'Goeie genade'* geregeld uw echtscheiding ter sprake. Ook de ellende in de wereld laat u niet onverschillig.

Ik ben mijns inziens nooit ouder geworden dan twaalf. De spiegel ontkent dat. Ik ben ervan overtuigd, dat het deze wereld pas dan goed gaat, als het de kinderen goed gaat. Er is geen andere weg. Zo lang de mensheid dat niet inziet, blijft het leven de ellende die het nu voor de meesten is.

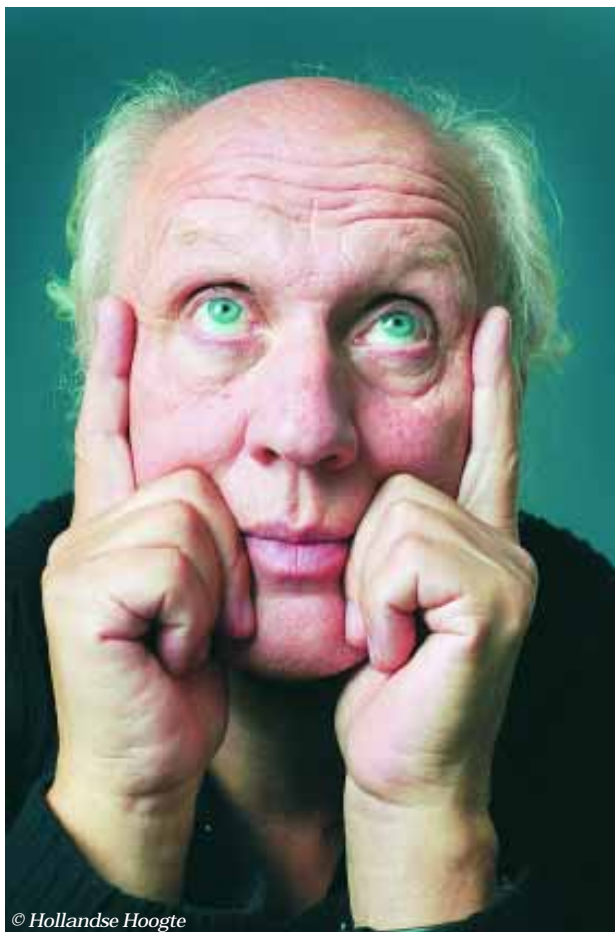
Op een trap in een ziekenhuis in de Filippijnse hoofdstad Manilla werd ik eens vastgeklampt door een vrouw. Ze dacht dat ik een arts was en gaf me snikkend haar baby. Het kindje voelde zoals het dode konijn dat ik ooit had begraven. Terug in Holland, zag ik op tevee de koningin bloemen neerleggen op het graf van de Onbekende Soldaat. Zo zou er een monument moeten zijn voor het Onbekende Kind, waar koningen en presidenten eens per jaar kransen komen neerleggen. Een monument midden in het leven, omdat de dood bij ons hoort zoals verdriet bij troost.

Mijn jeugd werd beschermd door twee ouders die de Apocalyps hadden meegemaakt. Voor mij was de Tweede Wereldoorlog zo'n beetje de schot van mijn geluk. Alles moest en zou beter, immers.

– In *'Goeie genade'* legt u uw gelovige ziel bloot op hoogstpersoonlijke wijze. Wat was de aanleiding voor dit boek?

Op de tafel in onze huiskamer ligt de Statenbijbel die ik ter gelegenheid van mijn huwelijk kreeg van mijn vader. Op zijn beurt had hij hem weer van zijn vader gekregen. Hun namen staan in kalligrafische letters binnenin opgetekend. Mijn zoon liet me onlangs weten een samenlevingscontract aan te gaan. Ik zal hem die Bijbel dan doorgeven en mijn naam toevoegen aan de lijst.

Door dit voorval zag ik plotseling mijn eigen eindigheid in het verschild. Dat deed me denken aan mijn opa. Hoe hij ons uit dat gewichtige boek voorlas. Die herinneringen heb ik samen met mijn goedgelovige bevindingen opgehangen aan een denkbeeldige waslijn van zinnen, zin en onzin,

© Hollandse Hoogte

geïnspireerd door het enige boek dat mijn opa had, die Statenbijbel.

– Uw grootmoeder noemde haar man wel eens lachend „de godscommandant”. Hierin ligt veel vervat van hoe hij met zijn geloof bezig was. Het heeft op u als kind wellicht veel invloed gehad. Hoe ziet u God vandaag?

Alles wat gebeurde, was in de optiek van mijn opa Gods wil. Als kind begreep ik er niets van. Dus God wilde dat Bennie in onze klas werd doodgereden? Met die God had ik niets te maken. Nu weet ik dat mijn toenmalige verzet aan mijn opa lag, aan zijn manier van geloven. Hoe ik God zie? Daar heb ik geen woorden voor. God is voor mij een groot mysterie. Zijn fasci-

nerende macht berust op de aard van zijn verborgen-zijn, dat zowel tot waanzin als tot inzicht leidt. Gelovigen lijken slaven van een meester die ze niet kennen, die ze vrezen en liefhebben. Wonderlijke paradoxen. God is voor mij zoals ik het bezing: de wind, de zon, de sneeuwvlok.

– In het boek werkt u met Bijbel-fragmenten. Is er een bepaald fragment dat u meer aanspreekt dan andere, dat voor u in uw leven misschien zelfs een bijzondere betekenis kreeg?

De eerste brief van Paulus aan de Korintiërs, hoofdstuk 3, vers 19: „De wijsheid van deze wereld is dwaasheid voor God.” Behoefte geen nadere uitleg.

– U hebt het geregeld ook over 'goed doen' in al zijn vormen. Vandaag staat het begrip liefdadigheid onder druk. Het wordt wel eens afgedaan als goedkoop of moraliserend.

Ik bedoel dat meer in de betekenis van 'je doet er goed aan'. Je doet er goed aan je ramen te isoleren, bejaarden te helpen met het verrijden van de zware vullisbak, je stem te laten horen in het geschil. Apathie is dodelijk.

Ik kan er trouwens nog enkele aan toevoegen. Je doet er goed aan te doen wat je hebt beloofd. Je doet er goed aan voor jezelf te zorgen, en dat niet ten koste van de ander. Je doet er goed aan je twijfel te uiten en je angsten. Je doet er goed aan op tijd te zijn, als je had toegezegd te komen. Het is in feite altijd praktisch. Goed doen om het goed doen is geen doen.

– Is het moeilijk voor een kunstenaar van uw kaliber om zo openlijk met uw gelovige overtuiging naar buiten te komen? Welke respons krijgt u daarop?

Eigenlijk kom ik vooral naar buiten met mijn ongelof. Hoe mensen met hun geloof omgaan, brengt me geregeld van de wijs. Vaak doen ze immers het tegenovergestelde van wat ze geloven. Dat bijvoorbeeld de paus geen reclame maakt voor de verkoop van condooms, daar kan ik niet bij. Verbijsterend vind ik het ook wanneer bizarre leiders in streng islamitische landen oproepen tot moord en doodslag op anderen, omdat ze in een andere God geloven. Mijn geloof is teder en breekbaar als een nachtvorstje.

– Niet enkel als zanger, maar ook als violist en componist bent u een groot kunstenaar. Waarin leeft u zich het liefst uit? Kunt u na al die jaren nog altijd met even grote inleving op het podium staan?

Voor mij is er bijna niets mooiers dan zingen. Heb er nooit tegen op gezien, zal dat doen, tot het op is. En als ik word begraven, zal ik, als het even kan, nog wat zingen voor de wormen.

Herman Van Veen, *Goeie genade*, Uitgeverij Kok, Kampen, 2007, 159 blz., 14,50 euro, ISBN 978 90 435 1457 6